

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. VI. De Tentationibus circa malos homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

militatis, ad manifestationem supremæ dominationis, ad ostendendas misericordiæ suæ divitias. Ideo sanè etiam in fine vitæ quandoque malorum hominum misertus est DEVS, ut & spem ex nonnullorum pessimorum salute concipere, & ex aliquorum bonorum exitio timorem salutarem disceremus.

CAPUT VI.

DE TENTATIONIBUS CIRCA MALOS
HOMINES.

ETiam circa hos aliquæ tentationes oriri possunt rudioribus, minùtque in Theologia Ascetica instructis Personis, videlicet cur majorum plerumque sit malorum numerus: cur tot bona illis à DEO tribuantur: cur æternâ pœnâ cruciari eos permittat. Quas omnes quæstiones hoc in capite breviter more meo decidam.

§. I.

*Tentatio 1. Circa malorum hominum
multitudinem.*

I. **C**Oleta Monialis, dum ex S. Scriptura audit, quòd jam tempore Noë omnis caro corruperit viam suam, & præterea etiam perpendit, quàm pauci homines boni, si cum malis comparentur, in mundo reperiantur, fatetur candidè suo Pa-

tri Spirituali, se capere non posse, quomodo hæc permissio conformis esse possit divinæ bonitati, & charitati, quâ homines DEUS prosequitur, & salvos fieri cupit. Quæritur, quomodo illi æquitas hujus permissio sit persuadenda?

Responsio.

II. Inprimis illi referatur, quid ad hoc dubium S. Augustinus l. 254. de temp. responderit dicens, *Magna materies purgationis bonorum est abundantia malorum.* Nec mihi, volo, dicas: *Saltem esset propter exercitationem nostram, ut essent mali pauci, & boni multi essent.* Non attendis, quia si pauci essent mali, multis non nocerent? *Viique considera vir prudens, quia si multi boni essent, & pauci mali essent, pauci mali multis bonis nocere non auderent. Si non auderent, non exercerent.* Nunc verò quia multi sunt mali, laboratur à paucis bonis inter multos malos; & cum laboratur, sudatur; & cum sudatur, aurum purgatur.

III. Secundò illi ostendat, quòd, cum ex una parte tot emolumenta ex libertate hominibus permissa sequantur; ex altera verò tam vehementer homines ad malum per inspirationes & tentationes, per malorum exemplum & consortium, & per propriam naturam corruptam impellantur, mirum videri non debere, si plures mali, quàm boni inveniantur.

IV. Tertio illi ostendatur, cum difficile admodum sit, tot tantisque impulsibus ad malum resistere,

re, & inter malos bonum esse; ex uno autem actu heroico, & generoso passionum victoria major Deo honor & gloria, quam per impiorum scelera inhonoratio, accedat, etiam ex hoc capite bonitati divinæ nihil contrarium fieri, si plura peccata malorum, quam opera bona Justorum permittantur.

V. Quartò illi ostendat, quòd ipsæ etiam perfectiones DEI, maximè longanimitas, Misericordia, & iustitia clariùs elucescant ex malorum hominum multitudine; quis enim neget, longanimitatem DEI per hoc maximè ostendi, quòd tot peccatores tot, tamque gravia peccata committentes non statim ad infernum detrudat? quis Rex terrenus tamdiu dissimularet graves offensas in se perpetratas? sed & Misericordia ejus ex hoc elucet, quòd illos longè infra condignum puniat; tum quòd, ut S. Augustinus l. 12. de civ. c. 3. ait, satius est damnatis plecti, quam æternùm deformes esse meritis culpis sine ullius reformatione pœnæ & decore vindictæ.

§. II.

Tentatio II. Circa beneficiorum collationem improbis factam.

VI. **E**usebius homo pauper & egenus advertens, se, licèt bene vivere studeat, gravi rerum omnium inopiâ premi, pessimis autem hominibus omnia ad votum fluere, summamque divitiarum, voluptatum, & honorum abundantiam concedi, gravi-

graviter aliquoties tentatur, fateturque, se vehementer impelli, ad similem illis vitam instituendam, ut & ipse ex suis miseriis evadere, ac meliorem fortunam experiri possit. Quæritur, quomodo contra hanc tentationem armandus sit?

Responsio.

VII. Primò illi ostendatur, eandem tentationem jam olim etiam Jeremiam Prophetam fuisse passum, uti ipsemet cap. 12. fatetur dicens: *Iustus quidem o tu, Domine, si disputem tecum: verumtamen justa loquar ad te. Quare via impiorum prosperatur: bona est omnibus, qui prævaricantur, & iniquè agunt? Plantasti eos, & radicem miserunt: proficiunt, & faciunt fructum.* Quomodo autem hanc tentationem vicerit, mox subjungit: *Congrega eos quasi gregem ad victimam, & sanctifica eos in die occisionis.* Quasi dicere voluerit, sicut vitulus aliquis aut bos pascualis non propterea felix est censendus, quòd abundantius saginetur, quia hæc omnia ad mortem accelerandam ordinantur, ita nec impii propterea felices sunt censendi, quòd temporalibus affluant bonis, sed multò magis miseri sunt reputandi, qui ad æternas pœnas & mortem reservantur.

VIII. Secundò illi referatur, quid S. Laurentius Justin. cap. 4. de cast. connub. dixerit: *Nullum omnino absque remuneratione esse permittit (DEUS) operantem bonum: peccatoribus quidem & hujus sacelli incolis, temporalium reddit pro labore mercedem, quam appetunt, quam querunt, & quæ con-*
tentan-

tentantur tanquam alieni à DEO & à Sanctorum hereditate extranei. Iustus autem & verè peregrinantibus aliter merita compensantur, ipsis nempe temporalis surripitur successus, nam facile amittunt cœlestia, qui terrenis abundant.

IX. Tertio pariter narretur, quid Arnobius in Psal. 78. dixerit: *Sape Dominus peccatoribus in hoc mundo latitiam, & abundantiam, & potentiam usurpata relinquit; quia scit, quæ passuri sunt in gehenna incendia, & condolens eis avertit in hoc seculo iram suam ab eis; itaque non est illis invidendum hoc misera felicitatis interstitium.*

X. Quarto ostendatur, quòd favor iste temporalis pessimorum accensendus sit præcipuis Providentiæ indicis, uti D. Thomas in opus. indicat sequentibus verbis: *DEUS gerit curam hominum, quos ad imaginem & similitudinem suam fecit, quos membra dilecti Filii sui constituit, & templum Spiritus Sancti ordinavit, singulis singulos ad custodiam deputans & carne & sanguine pretioso Filii sui reficiens; quòdque præstantius est, peccatoribus inimicis suis vitæ necessaria providet abundantius, quàm amicis. Tantus est inimicorum favor, ut ipsum DEVM commendet.*

§. III.

*Tentatio III. Circa pœnarum infernalium
aeternitatem.*

XI. **F**Abianus Neophytus dum ei mysteria Fidei nostræ explicantur, fatetur, in nullo articulo credendo tantam se difficultatem experiri, quantum experitur in aeternitate infernalium pœnarum, eò quòd persuadere sibi non possit, tam bonum DEUM propter unicam momentaneam mortalitèr peccaminosam cogitationem animas pretioso suo sanguine redemptas aeternùm tam exquisitis tormentis punire velit. Quæritur, quomodo hæc difficultas tolli debeat?

Responsio.

XII. Inprimis illi ostendat, quid S. Gregorius lib. 5. mor. dixerit: *Ad districti iudicis iustitiam pertinet, ut nunquam careat supplicio, qui nunquam in hac vita voluit carere peccato; & nullus deus iniquis terminus ultionis, quia, quamdiu voluit, habere voluit terminum criminis.* Cui consentiens S. Bernardus ep. 252. *Ob hoc, ait, inflexibilis & obstinata mens malum punitur aeternaliter, licet temporaliter perpetratum, quia, quod breve fuit tempore, vel opere, longum esse constat in pertinaci voluntate, ita ut nunquam moretur, nunquam velle peccare desinat; imò semper vivere vellet, ut semper peccare posset.*

XIII. Se-

XIII. Secundò ostendat, quòd, nisi hæc æternitas fuisset decreta, homines non sufficiens habuissent frenum ad peccata gravia vitanda; unde ipse Origenes, qui erroneè putavit, pœnas inferni aliquando finem habituras, censuit, utilissimam esse sententiam judicantium, pœnas illas æternas esse, eò quòd expertus sit, eos, qui, quamdiu eam tenuerunt, à peccatis gravibus abstinuerunt, postea ipsius sententiam secutos in omne vitium prolapsos fuisse: Cùm ergo tam utilis gubernationi mundanæ sit hæc opinio, cur DEUS eam negligeret, cùm magis intersit, non peccare multos, quàm damnari aliquos?

XIV. Tertio ostendat, quòd parùm fuisset ad invitationem virtutis, publicatio immortalis coronæ & gloriæ, utpote quam plurimi contemnerent, nisi etiam comminatione æternæ felicitatis impulsu fuissent; utrimque necesse erat intercludi, ut saltem quæsituri asylum, cælum quæreremus; vel cum tanta injuria boni, ut non nisi odio mali illud appetere-mus. Et certè cùm præmia & pœnas proportionatas esse oporteat, quidni justè decernatur pœna æterna peccantibus, sicut bene agentibus præmium æternum fuit constitutum.

XV. Quarto ostendatur, quòd sicut secundùm humanas leges aliqui morte puniuntur ad emendationem aliorum; alij verò à civitate perpetuo exilio excluduntur, ut eis subtractis civitas purior reddatur juxta illud Prov. 22. *Eijce derisorem, & exhibit cum eo jurgium, cessabuntque causa & contumelia*; ita conveniens quoque fuerit, ut secundùm divinum judicium aliqui perpetuò à societate bonorum separarentur, & in æternum punirentur, ut ex perpetuæ pœnæ

pœnæ timore homines peccare desistant, & bonorum societas purior ex eorum separatione reddatur.

XVI. Quintò ostendatur, quòd, sicut, qui censu perpetuo subiecit domum suam pro mutuo accepto, v. g. mille florenorum, etsi intra viginti annos totidem solvat, adhuc capitalem summam debet, ita cum damnati sint inimici DEI, nunquam debitum suum persolvere possunt, sed semper antiquæ pœnæ obnoxij sunt.

